Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19205

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i, 1993 y?l?nda Giray Berbero?lu taraf?ndan kimya e?itimine yönelik ö?renci tutumlar?n? kapsaml? ve derinlemesine ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, geleneksel tek boyutlu yakla??mlar?n aksine, kimyaya kar?? geli?tirilen tutum yap?s?n?n birden fazla boyuttan olu?tu?u varsay?m?na dayan?r. Ölçek Geli?tirme sürecinin temel amac?, ö?rencilerin kimya derslerine, kimyan?n sosyal faydalar?na ve kimya kariyerine yönelik alg?lar?n? de?erlendiren güvenilir ve geçerli alt boyutlar? ortaya koymakt?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, kimya e?itiminin ö?renci motivasyonu ve akademik ba?ar?s? üzerindeki etkisini anlamak için kritik bir ad?m te?kil etmektedir. Bu araç, ö?retmenlerin ve ara?t?rmac?lar?n ö?rencilerin kimya derslerine kar?? besledi?i duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri analiz etmesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Kimya E?itimi, Tutum Ölçe?i, Çok Boyutlu Ölçüm, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, Kimya Dersleri, Faktör Analizi.

Yazarlar

Giray Berbero?lu

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin kimya bilimine ve kimya derslerine yönelik geli?tirdikleri tutumlar? tek bir genel skor yerine, çe?itli alt boyutlar üzerinden ayr?nt?l? olarak ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, tutumun karma??k yap?s?n? yans?tacak ?ekilde, ö?rencilerin kimyaya olan ilgisini, de?er alg?s?n?, zorluk alg?s?n? ve kimyan?n toplumsal önemine dair inançlar?n? belirlemeyi hedeflemi?tir.

Ölçek, e?itim ara?t?rmalar?nda ve program de?erlendirmelerinde kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, kimya ö?retim yöntemlerinin ve müfredat içeriklerinin ö?rencilerin tutumlar? üzerindeki etkisini de?erlendirmek ve olumsuz tutumlar? düzeltmeye yönelik stratejiler geli?tirmek için önemlidir.

Yap?

Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i, tutumu tek bir de?i?ken olarak ele almaktan

ARABPSYCHOLOGY.COM

kaç?narak, psikolojik literatürde kabul gören tutumun çok boyutlu do?as?n? temel al?r. Bu yap?, genellikle bili?sel (inançlar ve dü?ünceler), duyu?sal (duygular ve hisler) ve davran??sal (eylem e?ilimleri) bile?enleri içerir.

Ölçe?in faktör yap?s?, ö?rencilerin kimyaya yönelik tutumlar?n? olu?turan spesifik boyutlar? (örne?in, Kimyan?n Faydas?na Yönelik Tutum, Kimya Dersine Yönelik ?lgi, Kimyasal Kavramlar?n Zorlu?u Alg?s?) ölçmeyi amaçlar. Bu alt boyutlar?n belirlenmesi, tutum yap?s?n?n daha hassas ve anlaml? bir ?ekilde analiz edilmesini sa?lam??t?r.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, bir Ölçek Geli?tirme çal??mas? olarak Berbero?lu (1993) taraf?ndan yürütülen ara?t?rmada kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in çok boyutlu yap?s? göz önüne al?nd???nda, yap? geçerli?inin sa?lanmas? için Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r.

Ayr?ca, ölçek maddelerinin kimya tutumu yap?s?n? ne kadar iyi temsil etti?ini gösteren içerik geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve ölçülen yap?yla ili?kili di?er de?i?kenlerle korelasyonlara bak?larak ölçüt geçerli?i çal??malar? yürütülmü?tür. Bu geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten kimyaya yönelik tutumu ölçtü?ünü bilimsel olarak kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak listelenmi? olsa da, geli?tirme sürecinin bir parças? olarak ölçe?in tutarl?l???n?n incelendi?i kabul edilmektedir. Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i'nin iç tutarl?l???n? de?erlendirmek için genellikle Güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r.

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu göstermekte olup, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verme yetene?ini kan?tlamaktad?r. Güvenirlik testleri, her bir alt boyut için ayr? ayr? yap?lm?? ve ölçe?in bütünü için de raporlanm??t?r.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i'nin en belirgin özelli?i, tutumu çok boyutlu olarak ele almas?d?r. Bu boyutlar?n belirlenmesi için aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçek maddeleri aras?ndaki korelasyon matrisini inceleyerek, maddelerin hangi temel yap?lar alt?nda grupland???n? ortaya ç?karm??t?r.

Faktör yap?s?n?n netli?i ve anlaml?l???, ölçe?in yap? geçerli?ini destekleyen temel bulgulard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu analiz sonucunda belirlenen faktörler, kimyaya yönelik tutumun bili?sel, duyu?sal ve belki de pedagojik alg?lar gibi farkl? bile?enlerini temsil etmektedir. Bu çok boyutlu yap?, ara?t?rmac?lara sadece genel bir tutum seviyesi vermek yerine, tutumun hangi alanlarda güçlü veya zay?f oldu?unu detayl?ca analiz etme imkan? sunar.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme)

Format: Orijinal çal??mada belirtilmemi? olmakla birlikte, tutum ölçeklerinde yayg?n olarak kullan?lan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. (Örn: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kimya dersleri alan e?itim kademelerindeki ö?renciler (Lise veya Üniversite ö?rencileri).

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi ve genç yeti?kinlik (Yakla??k 15 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki e?itim kurumlar?nda kimya e?itimi alan ö?rencilerin tutumlar?n? ölçmek üzere standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan yaz?l? anket format?ndad?r.

Anahtar Kelimeler

Kimya Tutumu, Çok Boyutluluk, Faktör Analizi, Kimya E?itimi Ara?t?rmalar?, Tutum Ölçümü, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: girayb@baskent.edu.tr (Giray Berbero?lu)

Yaz??ma Adresi: Giray Berbero?lu, Ba?kent Üniversitesi (Orijinal çal??ma 1993 y?l?nda yay?nlanm??t?r; güncel ileti?im için belirtilen e-posta adresi kullan?lmal?d?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1993

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazara at?f yap?larak mümkündür. Güncel kullan?m ve izinler için sorumlu yazar Giray Berbero?lu ile ileti?im kurulmas? önerilir.

PDF Dosyas?: Ölçe?in orijinal çal??mas?na ait PDF dosyas? mevcuttur. Orijinal PDF'e bu ba?lant?dan ula??labilir: cok-boyutlu-kimyaya-yonelik-tutum-toad.pdf

Kaynaklar

Berbero?lu, G. (1993). Kimyaya yönelik tutumlara ili?kin çok boyutlu bir ölçe?in geli?tirilmesi. *E?itim ve Bilim*, *17*(87), 29-36.

Çok Boyutlu Kimyaya Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, Berbero?lu (1993) makalesinin tam metninde bulunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM